

DÜNYA

- New York Borsası geçtiğimiz iki hafta boyunca % 6.3 gibi önemli bir oranda yükseldi. Yükselişe ABD ekonomisinde büyümenin devam ettiğini gösterdiği düşünülen veriler gerekçe gösterildi. Ancak aşağıda göreceğimiz gibi bu veriler toplamından böyle bir yorum üretmek aslında pek mümkün değil.
- İlk olumlu haber ABD 2006 IV. çeyrek millî gelirinin yukarı revizyonuydu. Revizyonla daha önce % 2.2 olarak açıklanmış olan IV. çeyrek büyüme hızı 2.5'e yükseldi.
- Bu veri fazla açıklama gerektirmiyor. % 2.2 ekonominin daralacağına işaret ediyorsa, % 2.5 ekonominin büyüyeceği anlamına mı gelir? Kaldı ki, revizyonun kaynağı stoklar; yani üretildiği halde satılmayan mallar. Yani revizyonun kendisi bir yandan da ekonomide satışların azaldığına, yani büyüme hızının düşebileceğine işaret ediyor. Dolayısıyla bu veriyi ABD ekonomisinin bundan sonraki büyüme hızı için herhangi bir bakış açısından olumlu gösterge olarak kabul etmek saçmalık.
- Ardından 19 Mart haftasında yeni işsizlik başvurusu yapanların sayısının son iki ayın en düşük düzeyine gerilediği açıklandı. Bu işgücü piyasası açısından olumlu bir haber. Ama sözü edilen dalgalanma yalnızca % 3'lük, küçük bir hareket. Ayrıca zaten şu anda işgücü piyasasının daralmaya başlaması beklenmiyor. Konut piyasasındaki sıkışmanın önce Amerikalıların tüketim harcamalarını olumsuz etkilmesi bekleniyor. Ancak buunun satışlara, yatırımlara yansımalarının ardından istihdamda önemli bir daralma ortaya çıkabilir. Bu bakımdan bu verinin konut piyasası merkezli daralma senaryosunu değiştirmesi söz konusu değil.
- Geçtiğimiz Pazartesi günü ABD'de Şubat ayında inşaat sektörünün 11 aydan sonra ilk defa büyüdüğü açıklandı. Tabii bu haber de piyasaları coşturdu. Ancak haberin altı okununca konut inşaatındaki daralmanın sürdüğü (% 1), toplamdaki % 0.3'lük artışın alışveriş ve iş merkezi inşaatlarından kaynaklandığı anlaşılıyordu. Halbuki ABD'nin son dönem büyümesinde etken olan sektör konut inşaatı. Oradaki daralma sürdükçe konut-dışı inşaatın daimi olarak bu açığı kapatıp, sektörü büyültmeye devam etmesi mümkün değil. Kısacası bu aslında iyi değil, olumsuz bir haber.
- Çarşamba günü ABD'den yine bu türden bir iyi haber geldi. Özel bir şirketin hazırladığı (fabrikalara verilen siparişlere dayanan) bir imalat sanayi endeksi Ocakta % 5.7 gerilemişken, Şubatta % 1 yükselmişti. Bir kere % 5.7'lik düşüşten sonra % 1'lik artışın neresi iyi haber? Reel piyasalar da finans piyasaları gibi düz çizgi üzerinde değil, dalgalanarak ilerler. % 5.7'lik düşüşün ardından sadece % 1'lik yükseliş aşağı trend demektir.
- İkincisi, alt sektörlerle bakınca tablo daha da karanlıklaşıyordu. Silah sanayii ve onunla ilişkili uçak sanayii siparişleri çok büyük dalgalanma gösteren, hükümetin kararlarına göre hareket eden kalemler. Orta vadeli hareketleri görebilmek için imalat

sanayii endekslerine bu iki kalemi dışarda bırakarak bakmak gerekiyor. Söz konusu endekse bu şekilde bakınca görünen tablo şu: Ocakta % 6.2 düşüş, Şubatta % 2.4 düşüş. Burada aslında oldukça olumsuz bir tablo söz konusu.

- Çarşamba günü bu başlığı olumlu, aslında olumsuz haberin yanısıra bir de her şeyiyle olumsuz bir haber geldi. Başka bir özel kuruluşun hazırladığı hizmet sektörü endeksi Şubat ulaştığı 54.3 seviyesinden Mart ayında 52.4'e gerilemişti. Piyasa beklentisi ise 54.7 idi.
- Son olarak, Cuma günü başka bir olumsuz açıklama da Fed'den geldi. Buna göre ABD'deki toplam tüketici kredileri Şubat ayında Ekim 2006'dan bu yana en düşük düzeyde artmıştı. Piyasa ekonomistleri bu toplamın Şubatta USD 7.3 mia artmasını beklerken, gerçekleşme USD 3 mia.da kaldı.
- ABD'de son yıllardaki büyüme tüketim harcamalarındaki artıştan kaynaklandı, ancak bu dönemde çalışanların toplam gelirleri pek artmadı. İlave harcamaların finansmanı mortgage dahilkredilerden kaynaklandı. Bu bakımdan tüketici kredilerindeki artışın yavaşlaması büyüme için çok olumsuz bir haber.
- Görüldüğü gibi ABD verilerinde "Durgunluk tehlikesi atlatıldı" dedirtecek bir manzara kesinlikle yok. Zaten konut sektörü ve mortgage'daki daha önce ayrıntılı olarak gördüğümüz tablo ortadan kalkmadan böyle bir şey mümkün değil. Nitekim bu sektörde geçen haftanın haberi mortgage şirketlerinin ödeme güçlüğüne düşen müşterilerini tek tek arayarak geri ödeme şartlarını hafifletmeye uğraştıkları. Şirketler bu iş için özel ekipler kurmuş. İyi de bu değirmenin suyu nerden gelecek. Bu şekilde nakit dengesi bozulan mortgage şirketi bunu telafi edecek finansmanı nereden bulacak?
- Sonuç olarak ABD'de konut sektöründeki sıkıntıdan kaynaklanan büyüme riski aynen yerinde duruyor. Önümüzdeki haftalarda, aylarda mortgage'daki patlamaların artması, bunun konut sektörüne daha bariz olarak yansımaları kaçınılmaz. Şu anda buradaki sıkıntıyı göz ardı etmeye çalışan yukarı çıkan Wall Street'in kötü haberlerin artması ve netleşmesiyle bu tempoya devam etmesi mümkün görünmüyor.
- Bu arada geçen iki hafta içinde ABD'de aslında olumsuz olan ekonomik tabloya rağmen borsaların yukarı itilmesine karşı döviz piyasasından cevap geldiğini ve dolar-avro paritesinin 1.3445'e kadar yükseldiğini görüyoruz. Yani Wall Street'te ABD ekonomisiyle hakkında yaratılan sahte pembe tabloyu uluslararası döviz piyasasının satın almadığını görüyoruz. ABD finans piyasası borsayı ite kaka yukarıda tutmaya devam edebilse bile film buradan kopabilir. Parite 1.35'in üstüne oturursa nereye gideceği tahmin edilemez.
- Demek ki ABD ekonomisindeki risk tablosunda düzelme falan yok; buna göre dünyanın her yerindeki hisse senedi piyasalarından uzak durmak gerekiyor.

- Geçen yılın ikinci yarısından itibaren yükselişlerde ABD'nin de, Brezilya gibi benzer ülkelerin de gerisinde kaldığını gördüğümüz İMKB'nin son haftalarda buralardan daha hızlı yükseldiğini görüyoruz. Buna paralel olarak kurların da aşağı geldiği görülüyor. Bunun böyle olması için herhangi bir ekonomik gerekçe yok. Bunu ABD'nin denetimindeki veya AKP'ye yakın dış çevrelere ait fonların cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde hükümete verdiği bir destek olarak yorumlamak gerekir.

Ekonomik Yorumu yalnızca aboneler okuyabilir. Yorumun dolaylı yollardan edinilerek okunması iş ahlâkına aykırıdır. Abonelik için: selim@selimsomcag.org.